

Bushmail: Dierenwelzijn, jagen en racisme

Esther, correspondent buitenland

Met als doel de cheetahs in Zimbabwe te behouden, heeft Esther van der Meer, samen met haar man Hans, Cheetah Conservation Project Zimbabwe opgericht. Esther en Hans reizen momenteel door Zimbabwe om de cheetah populatie in kaart te brengen. Twee maal per jaar schrijft Esther in *Biotechniek* over haar belevenissen in de bush. Nieuwsgierig geworden? Surf naar www.cheetahzimbabwe.org of facebook.com/CheetahZimbabwe voor meer informatie over haar onderzoek en de mogelijkheden om hieraan bij te dragen.

Dierenwelzijn

Hier in diep donker Afrika, met andere gewoontes, culturen en waarden kom je geheid in gewetensnood met je Nederlandse liberale gedachtegoed. Voor mij zijn het deze trip drie dingen waar ik herhaaldelijk mee geconfronteerd wordt, veel over nadenk en niet altijd direct een antwoord op heb: dierenwelzijn, jagen en racisme. Laat ik met het eerste onderwerp beginnen, dierenwelzijn. Zoals ik al wel eens eerder beschreven heb, is dierenwelzijn hier onder de lokale bevolking een onbekend begrip. Uitgemergelde honden, gewonde koeien, je komt het hier dagelijks tegen. Dat een dier gevoel heeft bestaat hier niet. Toen we in een lokaal dorp bij de ‘community hall’ op de ‘counselor’ stonden te wachten, werd ik er weer eens keihard mee geconfronteerd. Een jongen van een jaar of elf kwam met een ezelkarretje met twee ezels aanrijden. Dat zie je hier heel veel want dat is de gebruikelijke vorm van transport in de ‘communal areas’. Helaas, hij wilde dat de ezeltjes stopten en trok zo hard aan de teugels dat de dieren geschrokken zijwaarts de bosjes inliepen. In plaats van zijn fout in te zien sprong het joch van de bok, pakte een grote stok en begon één van de dieren vol op het voorhoofd te meppen. Het is dat Hans me tegenhield anders was ik zo de auto uitgesprongen en had de rollen even omgedraaid, het is hier immers ook de ‘cultuur’ dat je een kind een flink pak op z’n donder mag geven.

Wilde dieren thuis

Goed, die vorm van lokaal gebrek aan dierenwelzijn is hier dus heel gebruikelijk, we hebben het vele malen eerder gezien. Deze trip komen we echter verbazend vaak mensen tegen die een wild dier uit het wild, al dan niet van hun moeder, wegpikken omdat ze vinden dat ze het recht hebben het als huisdier te houden. In de meeste gevallen gaat het hier om blanken die, zoals ze zelf zeggen, ‘erg van dieren houden’. Bij bijna elk interview met gewezen blanke

boeren is er wel één van onze dertien carnivoren waarbij ze verrukt uitroepen: *“I love that animal, I used to have it as a pet”*. Bij sommige dieren zoals een wilde kat kun je je daar nog iets bij voorstellen, bij andere dieren zoals een leeuw, vraag je je af of dat wel zo verstandig is. Toch zijn we al bij aardig wat mensen geweest waar een leeuw in de achtertuin in een hokje weg zat te kwijnen. Bij één van de jachtconcessies van een rijke Zuid Afrikaan maakten ze het wel erg bont, daar fokten ze (mannetjes) leeuwen voor de jacht. Dat noemen we ‘canned hunting’ en is verboden, maar daar hebben Zuid Afrikanen over het algemeen lak aan. Regels zijn er immers om gebroken te worden (en dus zit deze man in de bak omdat hij illegaal met zijn helikopter Zimbabwe binnen gevlogen is, vervolgens crashte en geprobeerd heeft het wrak te begraven, maar dat is weer een ander verhaal...).

Ook hebben ze lak aan dierenwelzijn. “Heb je het leeuwje al gezien?”, vroeg Simba, onze student. “Leeuwje?”. Ik had alleen de geiten gezien die achter de schuur in een hok zaten. Toen ik met Simba meeliep en de kooi naast de geiten inkeek, staarden twee grote gele ogen mij aan... een leeuwenwelpje. Mager, alleen, in een kooi zonder speeltjes, naast de geiten. Toen ik “hee poekie” (sorry zo noem ik elke kat) zei, kwam hij gretig om aandacht op me af rennen. Helaas was hij me al net iets te groot om even lekker aan te halen. Bij navraag bleek dat de eigenaar dit dier afgezonderd had om als huisdier op te voeden, dat deze man er de helft van de tijd niet was, maakt natuurlijk niets uit, die helft kan het dier toch gewoon mager, alleen, in een kooi zonder speeltjes, naast de geiten zitten? Hoeveel erger kun je het leven voor een sociaal roofdier maken?! Toch zijn dit soort verhalen de norm. Zo kwamen we een jager tegen die tijdens de jacht een halfvolwassen ‘honey badger’ (een soort das, maar dan een hele agressieve) tegen gekomen was. Zo’n dier had hij als vijftienjarige jongen als huisdier gehad en dus was het heel normaal dat hij, als achtenvijftig jarige man, dit dier uit het wild plukte om wederom als huisdier te houden. “Kijk eens hoe tam hij in twee dagen tijd al is geworden”, zei de man, terwijl hij in de kale koude schuur het alarmkreten uitkramende happende dier over zijn kopje probeerde te aaien. Waarom denken mensen toch dat ze boven alles staan en dieren willekeurig wat kunnen maken?! Ik heb er geen antwoord op.

De jacht op groot wild

En dan is er jagen. In Nederland staat voor de meeste mensen als een paal boven water, als je van dieren houdt, ben je tegen jagen. Naarmate je meer tijd in Afrika doorbrengt, begint dat

Veelal wordt een jong in het wild bij de moeder vandaan geplukt. In de meeste gevallen door blanken die vinden dat ze recht hebben op een huisdier.

Honey badger, een soort das maar dan een hele agressieve.

»

*Tamme
olifant die
voor ritjes
wordt
gebruikt.*

gegeven langzaam maar zeker te wankelen. Hoe meer mensen we hier interviewen (dat zijn er inmiddels al 687), hoe duidelijker het is dat de lokale bevolking niet bereid is om een dier te beschermen als het geen economische waarde heeft. Die waarde kan zijn vlees, leer, geld of een combinatie. Aangezien het toerisme hier nog steeds volledig op z'n gat ligt komt het mees- te aan dieren gerelateerde geld binnen via jagen. En dan praten we niet over een paar dollar, maar over bakken met geld. Om een olifant te kunnen schieten betaal je bijvoorbeeld 20.000 USD [ruim 15.000 Euro, red.], en dat is exclusief het verblijf in de lodge, de kosten van de jacht en het transport, de vlucht etc. Tja, daar moet je heel wat toeristen voor binnenvliegen om dat te evenaren. Daarnaast gaat in veel jacht gebieden het vlees uit een jacht naar de lokale bevolking. Diezelfde bevolking heeft dankzij het jagen een baan in de jacht-lodge. En nee, die lodge zou niet te gebruiken zijn voor toerisme want waar de gemiddelde toerist wel een beetje af wil zien maar niet teveel, wil een jager vooral veel afzien. Aftandse accommodatie, gaten in de lakens, koude douche, beperkte menukeuze, water op rantsoen en bar slechte wegen, de gemiddelde jager leeft er zienderogen van op. Dat is immers het echte 'bush(over)leven'. En dus worden gebieden waar geen toerist bij de haren naar toe te slepen is, vol enthousiasme door de jagers ingelijfd.

Om het dilemma nog moeilijker te maken: de professionele jagers die de jachten begeleiden, zijn over het algemeen hele aardige mensen die dol zijn op de natuur. Waar bij het zien van drie stoffige, ongewassen onderzoekers het management bij de toeristen lodge de wenkbrau- wen nogal eens optrekt, worden we bij de jagers lodge met open, even stoffige, armen ontvan- gen. Er is nog geen jager geweest die niet vond dat we fantastisch werk deden en graag bereid was wat vragen te beantwoorden. Zeker bij de vraag hoe de jager over bepaalde carnivoren denkt komen, in tegenstelling tot bij de lokale bevolking die elk dier als een probleem zien, superlatieven tekort. "I love leopard, they are the most beautiful and magnificent animals", en dat is dan dezelfde persoon die per jaar met zijn klanten vijftien luipaarden dood schiet. Op de vraag hoe belangrijk het is om wildlife te beschermen, hebben de meeste jagers een eenduidig antwoord: "Extremely important, what would life be without wildlife?" Zijn jagers dus slechte mensen? Nee, zeker niet, professionele jagers hier in Zimbabwe zijn gek genoeg mensen die over het algemeen het beste met wildlife en de natuur voor hebben. Kun je natuurbescherm- er zijn en toch niet tegen jagen zijn? Ja, dat kan, hoewel ik nooit voor de lol een dier zou kunnen doden, ben ik er inmiddels wel van overtuigd dat als dieren geen economische waarde hebben, niemand hier in Zimbabwe, op zowel lokaal als politiek niveau, enige interesse in natuur- bescherming zou hebben. En dus is het gek genoeg, zolang er ethisch en duurzaam gejaagd wordt, grotendeels de jacht die hier de natuurbescherming in stand houdt.

Goed, dat lijkt me voor nu even genoeg 'food for thought', zoals we dat hier zeggen, racisme komt een volgende keer.

«